

**WILLEM
BARENTSZ
POOL
INSTITUUT**

POOLJOURNAAL

Jaargang 7 nr. 2

Pooljournaal is voor iedereen met interesse voor het Nederlandse poolonderzoek

Jan Mayen Expeditie

Van 13 t/m 25 augustus mocht een multidisciplinaire groep onderzoekers van het WBPI met de Koninklijke Marine mee op expeditie naar Jan Mayen. Een archeologenteam heeft 3 dagen onderzoek gedaan in Kvalrossbukta. Hier was in de 17e eeuw een Nederlands walvisvaartstation gevestigd. Het team onderzocht hoe erosie de archeologische resten van het vangststation beïnvloedt. Daarnaast hebben ze een uitgebreide survey gedaan om verdere mogelijkheden voor archeologisch onderzoek in dit gebied te onderzoeken. Een

Onderzoekers staan klaar met hun kampeer- en onderzoeksuitrusting

team biologen heeft vele veranderingen op het gebied van vegetatie en vogel populaties waargenomen ten opzichte van onderzoek uit de jaren tachtig. Er zijn vele monsters meegenomen die de komende periode geanalyseerd worden om de oorzaken van deze veranderingen te kunnen verklaren. Ook zijn op diverse plaatsen op het eiland kwikmeters geplaatst, o.a. op de vulkaanhelling en aan de rand van de krater. Een groot deel van het kwik uit de geïndustrialiseerde wereld komt namelijk terecht in de poolgebieden, met grote gevolgen voor mens en milieu.

<http://www.rug.nl/research/arctisch-centrum/arcticcentre/events/janmayen/>

Walvisvaart symposium

Dit jaar herdenken wij de oprichting van de Noordse Compagnie (1614), de ontdekking van Jan Mayen (1614) en de laatste reis van de Willem Barentsz (1964). Genoeg redenen om een speciaal symposium te wijden aan de Nederlandse walvisvaart. We richten ons daarbij vooral op de invloed van de walvisvaart door de eeuwen heen op verschillende Nederlandse regio's. Uiteraard komen ook de eerste resultaten van het archeologisch onderzoek dat deze zomer plaats vond op Jan Mayen aan bod. Het symposium vindt plaats in Groningen op vrijdag 31 oktober 2014.

<http://www.rug.nl/research/arctisch-centrum/arcticcentre/events/symposium2014/>

Landelijk Poolsymposium

Op woensdag 5 november vindt het jaarlijks NWO symposium plaats in Den Haag onder de titel 'Polar Change: a Scientific Adventure'. Ook dit jaar zal de organisatie voor jonge poolonderzoekers, APECS-NL voorafgaand aan het symposium een eigen dag organiseren.

<http://tinyurl.com/kf7wrlg>

De Jonge Poolonderzoeker

Waar wordt hij warm van?

In de serie 'De jonge Poolonderzoeker, waar wordt hij/zij warm van' vragen we elke keer een jonge onderzoeker naar zijn/haar onderzoek en gaan we in op de drijfveren. Dit maal is het woord aan onderzoeker Patrick Rozema van de afdeling Ocean Ecosystems aan de Rijksuniversiteit Groningen

Kun je in een paar zinnen aangeven waar het project over gaat?

Gedurende mijn project onderzoek ik de structuur van de microbiële gemeenschap in Ryder Bay, Antarctica. Mijn belangrijkste vragen gaan over de veranderingen in de soortensamenstelling van de microalgen en bacteriën. Wanneer zijn bepaalde soorten microalgen en bacteriën aanwezig en wanneer niet? En hoe beïnvloeden de omgevingsfactoren als licht, smeltwater, temperatuur en timing van zeeijsformatie deze soortensamenstelling? Ik streef ernaar om deze vragen te beantwoorden voor zowel de korte (één zomer) als de lange termijn (>10 jaren). Hiervoor hebben we zelf twee grote zomercampagnes uitgevoerd en werken we met de British Antarctic Survey aan een lange termijnstudie.

Wat vind je leuk aan je onderzoek?

Onderdeel zijn van het internationale, multidisciplinaire onderzoek op Antarctica is wat mij erg stimuleert. In totaal zijn er vijf Nederlandse en tal van Britse onderzoeken bezig met het beschrijven van de wateren rondom mijn onderzoekslocatie. Dit maakt dat er een unieke kans ligt om allerlei verschillende en zeer specialistische onderzoeken te combineren. Op deze manier kan een zo volledig mogelijk plaatje van de veranderingen op het West-Antarctisch schiereiland verkregen worden.

Patrick aan het varen in een baai bij Rothera

Ook is de grote variatie in mijn werkzaamheden is erg leuk. Overleg met alle verschillende partners, het plannen van veldwerk in afgelegen gebieden, het lab werk, data analyses en het uitpluizen van antwoorden op de verschillende vragen. Deze diversiteit in combinatie met de verschillende invalshoeken van de andere projecten maakt mijn baan leuk!

Wat is je meest spannende moment tot nu toe geweest in je onderzoek?

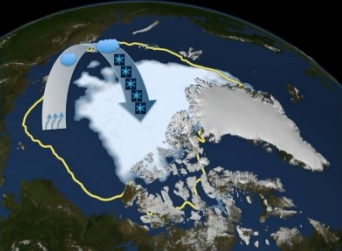
Lastig! Er zijn altijd spannende momenten: Heb ik alles wel meegenomen naar Antarctica? Zijn alle monsternames wel gelukt? Mijn vrouw, vrienden en familie vijf maanden niet zien.

Ik denk toch dat het de eerste keer varen op Antarctica was. Met mij collega in een klein motorbootje naar het midden van de baai. Weg van de drukte van de basis en tussen de ijsbergen en pinguïns. Met de gletsjer achter ons de eerste monsters verzamelen voor mijn project. Geweldig!

Hoe avontuurlijk moet je zijn om in de poolgebieden onderzoek te doen?

Toch wel een beetje denk ik. Niet veel onderzoekers hebben een kraancursus, of sea survival training of EHBO training nodig. Het werken op een afgelegen maar ontzettend mooie plek heeft zeker uitdagingen. En het is niet handig om bang te zijn voor alle verschillende uitdagingen en indrukken! Dus, hoewel het uitdagend kan zijn, is het een unieke mogelijkheid om de grenzen op te zoeken.

Zie ook: <http://www.scientias.nl/nederlandse-wetenschappers-klaar-voor-expeditie-naar-antarctica/77760>

Nieuwe uitgaven en overig nieuws

De Rotgans

Bart Ebbinge

In De rotgans ontrafelt Bart Ebbinge de geheimen van de Rotgans. Hij volgt haar tot in de toendra's in Noord-Siberië, hij spreekt Amerikaanse en Russische biologen over hun onderzoek en verzamelt historische gegevens van de jacht; zo levert hij een schat aan informatie en geeft hij antwoord op vragen die biologen al zo lang bezighouden.

<http://tinyurl.com/l5fflw2>

De Nederlandse poolexpeditie van 1882-1883

Kees Dekker & Frieda van Essen

Het verhaal van een 'vergeten' Nederlandse Poolexpeditie. 130 jaar lang verborg de bibliotheek van het KNMI een grote schat. Een 'vergeten doos' over een historische expeditie naar het Hoge Noorden. Een spannend verhaal, dat minstens zo dramatisch is als de tocht van Willem Barentsz naar Nova Zembla. Maar waarom waren we daar eigenlijk, wat zochten we daar?

<http://tinyurl.com/k2vydgn>

Niemandland

Thriller van Frank van Zwol

Tom Brandt, oud-marinier en fotograaf, werkt voor de MIVD en gebruikt zijn dekmantel als freelance natuurfotograaf om uitgerust met camera en

telelens, ongestoord en onopvallend zijn werk te doen. Als hij onder het mom van een opdracht voor National Geographic op de Noordpool is en de satellietshotels van Svallat aan een nader onderzoek moet onderwerpen, stuit hij op een wrakstuk dat is vrijgekomen door een afsmeltende gletsjer.

<http://tinyurl.com/pffx397>

Kunst van Inuitvrouwen

Rijksmuseum Volkenkunde

Een bijzondere collectie kleurrijke wandkleden, gemaakt door Inuitvrouwen uit het dorpje Baker Lake in Canada. De werken tonen taferelen en symbolen die karakteristiek zijn voor hun cultuur. Judith Varney Burch heeft de collectie samengesteld en probeert door middel van deze reizende tentoonstelling Arctische kunst bij een breed publiek onder de aandacht te brengen. De tentoonstelling duurt nog tot 28 september 2014.

<http://volkenkunde.nl/nl/node/1199>

Jorien Vonk wint prijs

Poolonderzoekster Jorien Vonk heeft de Vening Meinesz prijs gewonnen. Ze onderzoekt de invloed van ontdooiend permafrost op het klimaat. Vonk is de eerste vrouw die deze prijs van € 10.000 ontvangt voor het beste aardwetenschappelijk onderzoek binnen 5 jaar na promotie.

<http://tinyurl.com/nx8mvyl>

Smeltend poolijs leidt tot meer neerslag

Onderzoek KNMI

Door afname van het zeeijs ten gevolge van de opwarming van de aarde gaat er in het noordpoolgebied in deze eeuw veel meer neerslag vallen. Uit klimaatmodellen blijkt dat de hoeveelheid neerslag zelfs met 60 procent kan toenemen.

<http://tinyurl.com/kxnlkg6>

WUR blogt vanuit Spitsbergen

Onderzoekers Nico van den Brink en Linde van Bets blogden deze zomer vanuit Spitsbergen over hun veldwerk aldaar. Van den Brink hield zich bezig met een experiment met jonge ganzen en de gevolgen van vervuiling. Bets wil weten hoe het toerisme op expeditie cruises zich aanpast aan klimaatverandering.

<http://arctic-imares.blogspot.nl/>

Nieuw onderzoek Rothera

NWO heeft 4 nieuwe projecten voor het Dirck Gerritsz laboratorium op Antarctica toegekend. Onderzoekers Jacqueline Stefels, Anita Buma (beiden RUG) en Rien Aarts (VU) gaan verschillende gevolgen van klimaatverandering bestuderen. Nico van den Brink (WUR) richt zich op de gevolgen van vervuiling voor het ecosysteem.

<http://tinyurl.com/qhm559m>

Het Willem Barentsz Poolinstituut is een bundeling van kennis, onderzoek en onderwijs over de Noord- en de Zuidpool.

Het Pooljournaal verschijnt twee à drie keer per jaar.

Heeft u nieuwstips of wilt u zich aan- of afmelden voor het Pooljournaal, stuur dan een email naar wbpolarinstitute@gmail.com. Eerder verschenen nummers vindt u op onze website: www.wbpolar.nl. Volg het laatste nieuws op www.facebook.com/wbpolar

**WILLEM
BARENTSZ
POOL
INSTITUUT**